

Selanikten Hürriyetin Manifestosu Yunanistan Seyahat Notları 3

— abbas-levent · 28 Şubat 2010

SELANİKTEN HÜRRİYETİN MANİFESTOSU

Hürriyet ateşinin kontrolsüz yakıldığı Selanik 2. Meşrûtiyetin ilân edildiği 23 Temmuz 1908 tarihinden üç gün sonra oldukça hareketli günler yaşar. 26 Temmuz 1908 günü Selanik'in Hürriyet meydanı olarak adlandırılacak Drahodr boyunda üç katlı kargir idadi mektebi beyaz kışla ile kırmızı kışla arasındaki alanda hatipler halka meşrûtiyeti anlatmaya çıktıklarında başında sarığı, belinde kaması ayaklarında çizmesi ile biri çıkar. Ülkenin içinde bulunduğu sıkıntıları ve bundan kurtuluş çarelerini her mecliste ve makamda cesaretle dile getiren Bediüzzaman o gün Selanik ve İstanbul gazetelerinde de yer alan tarihî hürriyet nutkunu söyler.

Balkonda Enver Paşa'nın hemen ardından nutkunu söyleyen Bediüzzaman özetle bu nutku burada almak istiyorum: "Ey Hürriyet-i şer'i. Öyle müthiş ve fakat güzel ve müjdeli bir sada ile bağıırıyorsun. Benim gibi bir Şarklıyı tabakât-ı gaflet (gaflet tabakaları) altında yatmışken uyandırırıyorsun. Sen olmasa idin, ben, umum millet, zindan-ı esarete kalacaktık. Seni ömr-ü ebedî ile tebşir ediyorum (müjdeliyorum.) Eğer aynü'l hayat (hayat kaynağı) Şeriatı menba-ı hayat yapsan ve o Cennette neşv-ü nemâ bulsan, bu millet-i mazlûmenin de eski zamana nisbeten bin derece terakki edeceğini müjde veriyorum" diye başlıyordu.

Bu harika nutuktan bazı bölümleri önemine binâen buraya alalım:

"Ey mazlûm ihvan-ı vatan! Gidelim, dahil olalım. Birinci kapısı, Şeriat dairesinde ittihad-ı kulub; ikincisi muhabbet-i milliyeye; üçüncüsü, maarif; dördüncüsü sa'y-i insanî; beşincisi terk-i sefahettir. Ötekileri sizin zihninize havale ediyorum..."

Bu satırları okuyunca, dün orada savunulanlarla bugün ülkemizin ihtiyaç duyduğu meseleler arasında pek fark olmadığını görüyoruz. Bugünkü ifadeyle bunlar:

1. Birlik ve beraberliğin temeli olan gönül ve duygu birliği.
2. Millet fertlerinin birbirlerini sevmesi.
3. Eğitim.
4. Çalışma imkânı bulma ve emeğin değerlendirilmesi.

5. Sefahetin terki.

Zaman zaman dış düşmanların da tahrikiyle meydana gelen kutuplaşmaların nelere mal olduğunu yaşayarak bugünlere geldik. Düşmanlarımız bizi her zaman bu ince karnımızdan vurmaya çalıştılar, hâlâ da vurmaya istemekte dirler. Öyleyse oyunlara gelmemek, birlik ve bütünlüğü bozmamakla mükellefiz. Bu da millet fertlerinin birbirini sevmesiyle olur.

Eğitimi henüz emeklemekten kurtarıp istenilen ufka ulaştıramadık. Dün olduğu gibi bugün de gerçek mânâda çağdaş ülkelerin seviyelerine ulaştıramadık. Ciddî bir revizyon gerekli.

Milyonlarca insanın işsiz kaldığı ülkemizde yeni iş sahaları açma, insanımıza iş, aş imkânı bulma yolunda da önemli adımlar atmak zorundayız.

Sefahet ise bedeni, akli, zihni yıpratmakla kalmamakta, iş gücüne de darbe indirmektedir. Sefahete düşkün milletlerin gelişmeleri de mümkün değildir.

Nutku bugün de okumak ve orada ele alınan meselelere yeni baştan eğilmekle baş başayız. Bediüzzaman'ın İstanbul ile Selanik şehirlerini seçmesinin ardında müthiş bir öngörü vardır. Başka şehir yerine Selanik tercihi çok anlamlıdır. Zira Selanik, Cumhuriyetin kurucu kadrosu olan İttihadçılarının o gün Hürriyet meydanında hazır olduğunu unutmayalım. Bediüzzaman adeta bir farzı kifayeyi yerine getirirken, tarihi bir görevi de yerine getirmekte.

Bediüzzaman'ın Selanik'teki nutkunu o gün o meydana bulunan İsmet İnönü, Celal Bayar, Salih Omurtak (Türk Silâhlı Kuvvetlerinin 4. Genelkurmay başkanı) dinlemişlerdir. Bediüzzaman'ın bu konuşması oldukça tesirli olmuş. İttihad ve Terakki'nin önde gelen isimleri Bediüzzaman'a İttihad ve Terakki cemiyetinde birlikte çalışma teklifi yapmışlardı.

AVRUPA BİRLİĞİ VE YUNANİSTAN

Türk Millî Eğitimi delegasyonu ile gittiğimiz Selanik'te birinci ve ikinci gün CEDEFOP'un çalışmalarına katıldık. Cedefop, Avrupa Birliği içinde üye ülkeler ve aday ülkelerin meslekî teknik eğitimlerini organize eden, Avrupa'daki meslekî eğitimin yönünü belirleyen ve uygulamaya yönelik çalışmalarla karar mercii oluşturan bir kurum. Hükümetten özerk çalışan bu yapı gelecekteki ülkelerin meslekî eğitim yapılarını tek bir çatı altında toplamayı hedeflemekte. Ülkemizde bu çalışmaların içinde yer almakta.

Avrupa Birliği'nin imtiyazlı çocuğu Yunanlılar burada da ellerini çabuk tutarak birlik içinde 1972 yılında kurulmuş ve merkezi Berlin'de olan bu kurumu 1995 yılında Selanik'e taşıyarak burayı merkez konumuna getirmişler. Ardından da 1997 yılında Avrupa Birliği içinde Selanik'in kültür başşehri olmasını sağlamışlar. 20 milyon euro gibi devasa bütçelerle çalışan kurum toplam 99 personeliyle Avrupa'nın

bütün birimleriyle kontak halinde meslekî eğitimi planlamakta.

Merkezin düzenlediği toplantıya aslında Hırvat temsilciler de katılacaktı. Ancak Yunanistan'daki genel grev dolayısıyla bu ülkenin temsilcileri katılmayınca toplantı Türk delegasyonu ile gerçekleşti. Selanik'in dışında geniş bir arazi üzerine kurulu bulunan merkez iki katlı, içinde her türlü imkânları barındıran modern bir yapı. Toplantı salonunda aynı anda 9 ülkenin temsilcilerini barındıracak bir çeviri sistemi kurulmuş.

Önümüzdeki 2010 yılına kadar bütün üye ve aday ülkelerde meslekî standartların oluşturulması yönünde ciddi çalışmalar yapan kurum aynı zamanda 2010 yılında bütün Avrupa Birliği üye ülkelerin tek bir meslekî teknik sisteme dahil olması yönünde de çalışmaları hızlandırmış durumda. Buna göre yaşanan Avrupa nüfusu gelecekte büyük bir risk olarak kurumlarında çalıştıracak eleman bulamamakla karşı karşıya. Buna çözüm arayışı içindeki Avrupa standartları yükseltilmiş, aldığı eğitim konusunda problem duymayacağı dünya standartlarında bir havuz oluşturma çabasında, böylelikle Türkiye gibi genç nüfusa sahip ülkelerden alacağı teknik elemanın meslekî yeterliliği konusunda tereddüt yaşamayacak ve standartları kendi ülkesinin standartları ile aynı olan elemanın geçişini sağlamış olacak.

Önümüzdeki yıl Cedefop tarafından yeni deklare edilecek bir gelişme de meslekî teknik eğitimde hareketliliği, yani ülkeler arasında kolay geçişlere imkân sağlayacak dil problemi üzerinde durulacak olması. Buna göre meslekî teknik eğitimde ikinci yabancı dili zorunlu hâle getirme çalışmaları yapmaktalar. Ülkemizdeki yetişmiş insanların bu hareketlilik içinde yer almasını sağlayabilmemiz ancak onları Avrupa standartlarına yakınlaştırmamız ile mümkün olacağını unutmadan teknik elemanları mutlaka bir yabancı dil konusunda yetiştirmemiz gerektiğini bu toplantıda çok net görebildik.

Avrupa ülkesi olarak görülen Yunanistan aslında AB'nin gözünün içine baka baka "ben sizin standartlarınıza uymak zorunda değilim. Siz de beni fonlarla beslemek zorundasınız!" demekte. Bunun en çarpıcı örneği bizi hâlâ gıda noktasında sıkıştıran Avrupa Birliği zahmet olmazsa sokak ortalarında hiçbir hijyenik şartı gözetmeden et satan, balık satan ve zeytin satan Yunanlılara baksınlar. Üstelik trafiğin hiçbir kural tanımadığı; gürültünün normalleştiği Yunanlılara her halde Avrupa Birliği'nin bize söyleyeceğinden çok daha fazla şeyleri olsa gerek. Tabi gençlerindeki Grek DNA'larına söz geçirebilirlerse...

Toplantı sonrasında artık dönüş hazırlığına girmiştik. Üç günlük oldukça hareketli geçen Yunanistan yolculuğumuzda farklı kültürleri tanımanın ya da komşumuzu daha iyi tanımanın verdiği avantajla yurda dönerken, ülkemizin insanının Avrupalıdan çok daha medeni ve kültürlü olduğunu görmenin mutluluğunu yaşadım.

—SON—